

5.9. DĚJEPIS

Charakteristika vyučovacího předmětu:

- vyučuje se v 6. - 9. ročníku 2 hodiny týdně
- je realizován v rámci vzdělávací oblasti Člověk a společnost
- navazuje na základy, které žáci získali v učivu Vlastivědy ve 4. a 5. ročníku
- k organizačním formám výuky patří poznávací vycházky, výlety, zájezdy a exkurze

Dějepis přináší základní poznatky o konání člověka v minulosti. Svoji minulost mají i všechny lidské schopnosti a dovednosti. Důležité je poznávání dějů, skutků a jevů, které jsou důležitým zdrojem ponaučení. Významně je zde uplatňován zřetel k základním hodnotám evropské civilizace. Žáci jsou vedeni k poznání, že historie není jen uzavřenou minulostí, ani souborem faktů a definitivních závěrů. Obecné historické problémy jsou konkretizovány prostřednictvím zařazování dějin regionů i dějin místních.

Výuka Dějepisu směřuje k rozvíjení zájmu o současnost a minulost našeho národa i jiných kulturních společenství, utváření a upevňování vědomí při náležitosti k evropské kultuře. Žáci získávají dovednosti orientace v ČR, v zemích EU a ve světě. Cílem je vytvořit pocit hrdosti a úcty k duchovním a materiálním výtvorům lidstva, respektovat kulturní či jiné odlišnosti lidí, skupin a různých společenství.

Začlenění průřezových témat:

- Výchova demokratického občana (VDO)
  - Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (EGS)
  - Jsme Evropané

Výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení

učitel:

- zadává úkoly, při kterých žáci vyhledávají a kombinují informace z různých zdrojů
- vede k užívání správné terminologie a symboliky
- zadává úkoly, které vyžadují využití poznatků z různých předmětů

žák:

- vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení je efektivně využívá v procesu učení a v praktickém životě
- pracuje s používanými termíny, znaky a symboly a snaží se tyto věci dávat do souvislosti

Kompetence k řešení problémů

učitel:

- zařazuje rozmanité aktivity (diskuse, výklad, kreslení, řešení problémů, používání techniky)
- zařazuje formy samostatné práce, při kterých žáci sami docházejí k závěrům a řešením
- vede ke kritickému řešení a logickému uvažování

žák:

- vyhledává informace vhodné k řešení problému, vhodně využívá získané vědomosti a dovednosti
- dokáže samostatně řešit zadané úkoly
- je schopen své názory obhájit

Kompetence komunikativní

učitel:

- vede k přesnému a výstižnému vyjadřování
- zařazuje do výuky diskuzi
- dokáže vyslechnout odlišný názor a zabývat se jím
- pracuje se žáky s různými typy textů
- vede k využívání informačních a komunikačních prostředků

žák:

- vyjadřuje se výstižně, souvisle, dokáže své myšlenky a názory formulovat v logickém sledu
- snaží se, aby jeho písemný a ústní projev byl kultivovaný
- dovede se zapojit do diskuze a obhájit svůj názor

Kompetence sociální a personální

učitel:

- vytváří příznivé klima třídy
- dodává žákům pocit sebevědomí
- podle potřeby pomáhá žákům v různých činnostech

žák:

- naučí se chápat potřebu spolupracovat s ostatními
- podílí se na utváření optimální atmosféry v týmu
- uvědoměle přijímá a získává role v různých skupinách

Kompetence občanské

učitel:

- vede žáky k poznání možností praktického využití znalostí z historie pro život v současném světě
- učí je poznávat a chránit svá práva a respektovat práva ostatních
- vede je k aktivní ochraně duchovních, kulturních a materiálních výtvarů minulosti

žák:

- respektuje přesvědčení jiných lidí
- uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému a psychickému násilí
- podporuje vzájemnou pomoc žáků

Kompetence pracovní

učitel:

- požaduje dodržování stanovených pravidel
- umožňuje žákům vzájemně si pomáhat i radit
- vede žáky k využívání znalostí v běžné praxi

žák:

- dodržuje vymezená pravidla
- plní povinnosti a závazky
- využívá získaných znalostí a dovedností v běžném životě

DĚJEPIS - 6. ročník

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY	UČIVO	POZNÁMKY
<p>D-9-1-01 uvede konkrétní příklady důležitosti a potřebnosti dějepisných poznatků</p> <p>D-9-1-02 uvede příklady zdrojů informací o minulosti; pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány</p> <p>D-9-1-03 orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu</p> <p>D-9-2-01 charakterizuje život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu</p> <p>D-9-2-02 objasní význam zemědělství, dobytčářství a zpracování kovů pro lidskou společnost</p> <p>D-9-3-01 rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých zemědělských civilizací</p> <p>D-9-3-02 uvede nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví</p> <p>D-9-3-03 demonstruje na konkrétních příkladech přínos antické kultury, zrod křesťanství</p> <p>D-9-3-04 porovná formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých státech a vysvětlí podstatu antické demokracie</p>	<p>Úvod do studia dějepisu Pravěk</p> <p>Starší doba kamenná Způsob života jednotlivých vývojových typů člověka</p> <p>Mladší doba kamenná Způsob života a obživy Počátky vzniku řemesel</p> <p>Doba bronzová a železná</p> <p>Starověk Vývoj společnosti Náboženské představy Přínos starověkých civilizací</p> <p>Řecko Kořeny řecké civilizace Homérské období Klasické období Makedonie Helénismus</p> <p>Řím Království Republiky Císařství Počátky křesťanství Římská kultura Rozpad říše římské Kulturní přínos Říma</p>	<p>VDO - Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování</p>

DĚJEPIS - 7. ročník

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY	UČIVO	POZNÁMKY
<p>D-9-4-01 popíše podstatnou změnu evropské situace, která nastala v důsledku příchodu nových etnik, christianizace a vzniku států</p> <p>D-9-4-02 objasní situaci Velkomoravské říše a vnitřní vývoj českého státu a postavení těchto státních útvarů v evropských souvislostech</p> <p>D-9-4-03 vymezí úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka, konflikty mezi světskou a církevní mocí</p> <p>D-9-4-04 ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti, uvede příklady románské a gotické kultury</p> <p>D-9-5-01 vysvětlí znovuzrození antického ideálu člověka, nové myšlenky žádající reformu církve</p> <p>D-9-5-02 vymezí význam husitské tradice pro český politický a kulturní život</p> <p>D-9-5-03 popíše průběh zámořských objevů, jejich příčiny a důsledky</p> <p>D-9-5-04 objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy a jeho postavení uvnitř habsburské monarchie</p> <p>D-9-5-05 objasní příčiny a důsledky vzniku třicetileté války a posoudí její důsledky</p> <p>D-9-5-06 rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede příklady významných kulturních památek</p>	<p>Středověk Etnický obraz Evropy Byzanc, říše Arabů, Franků Počátky dějin českých zemí První státní evropské celky Křesťanství v Čechách První Přemyslovci Románský sloh Životní styl raného středověku</p> <p>Vrcholný středověk Města a jejich význam Poslední Přemyslovci Nástup Lucemburků Karel IV. Gotická kultura Husitské války Jiří Poděbradský Jagellonci</p> <p>Raný novověk Objevné plavby Italská renesance a humanismus Habsburkové v Čechách Česká stavovská společnost Rudolf II. České stavovské povstání</p>	

DĚJEPIS - 8. ročník

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY	UČIVO	POZNÁMKY
<p>D-9-6-01 vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích a u nás, které charakterizují modernizaci společnosti</p> <p>D-9-6-02 objasní souvislost mezi událostmi francouzské revoluce a napoleonských válek a rozbitím starých společenských struktur v Evropě</p> <p>D-9-6-03 porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s národními hnutími vybraných evropských národů</p> <p>D-9-6-04 vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterým tato nerovnoměrnost vedla; charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymezení význam kolonií</p>	<p>Raný novověk Třicetiletá válka Barokní kultura České země po třicetileté válce</p> <p>Osvícenský absolutismus Velká Británie Vznik USA Marie Terezie a Josef II. České země ve 2. pol. 18. stol. Rusko a Kateřina II.</p> <p>Velká francouzská revoluce Konec absolutismu ve Francii Francie jako republika Napoleon</p> <p>Evropa po napoleonských válkách Vídeňský kongres Průmyslová revoluce Metternich a česká společnost</p> <p>Porevoluční Evropa Viktoriánská Anglie Sjednocení Německa a Itálie Habsburská monarchie 2. pol. 19. stol. České země ve 2. pol. 19. stol. Revoluce 1848/1849</p> <p>Imperiální doba Imperialismus a kolonialismus Vzestup USA Rusko za Romanovců</p> <p>Kapitalistická společnost Vědecký a technický pokrok Čechy před 1. svět. válkou</p> <p>1. světová válka Dohoda - Dvojspolek Průběh války</p>	<p>EGS - Jsme Evropané</p>

DĚJEPIS - 9. ročník

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY	UČIVO	POZNÁMKY
<p>D-9-7-01 na příkladech demonstruje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky</p> <p>D-9-7-02 rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů</p> <p>D-9-7-03 charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět; rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu</p> <p>D-9-7-04 na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv</p> <p>D-9-7-05 zhodnotí postavení Československa v evropských souvislostech a jeho vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí</p> <p>D-9-8-01 vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa; uvede příklady střetávání obou bloků</p> <p>D-9-8-02 vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce</p> <p>D-9-8-03 posoudí postavení rozvojových zemí</p> <p>D-9-8-04 prokáže základní orientaci v problémech současného světa</p>	<p>Moderní doba T. G. Masaryk Vznik ČSR Poválečné uspořádání světa Léta prosperity ČSR Světová hospodářská krize Nástup nacismu Vývoj v SSSR Kultura a věda před 2. svět. válkou</p> <p>2. světová válka Cesta k Mnichovu Protektorát Čechy a Morava Průběh 2. svět. války Heydrichiáda Domácí a zahraniční odboj Charakteristika 2. svět. Války Holocaust</p> <p>Evropa a svět po 2. světové válce Poválečné uspořádání světa Poválečné ČSR 1945 - 1948 Únor 1948</p> <p>Rozdělené světy ve 20. století ČSR v 50. letech Změny v Evropě 50. - 60. léta Studená válka a rozdělení světa ČSSR v roce 1968 a normalizace Mezinárodní vývoj od 60. let Rozpad sovětského impéria Češi a Slováci na cestě k sametové revoluci</p>	<p>VDO - Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování</p>